

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

REZERVINIO (STABILIZAVIMO) FONDO
2020 METŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ
TEISINGUMO BEI LĖŠŲ IR TURTO
VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO
JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

2021 m. spalio 1 d.

Nr. FAE-11

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Auditą atliko: Rūta Stasiūnaitė (nuo 2021-09-03), Asta Stalauškienė (iki 2021-09-08).

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE NEUŽREGISTRUOTAS ĮSIPAREIGOJIMAS	6
2. 2020 M. REZERVINIAME (STABILIZAVIMO) FONDE SUKAUPTA 87,9 MLN. EUR MAŽIAU NEI PLANUOTA	7
PRIEDAI	11
Priedas. Audito apimtis ir metodai	11

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės² įstatymais atlikome Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2020 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir fondo lėšų bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos priede „Audito apimtis ir metodai“ (11–12 psl.).

Rezervinio (stabilizavimo) fondo paskirtis

Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra valstybės pinigų fondas, kurio tikslas³ – kaupti valstybės piniginius išteklius, reikalingus valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka nustačius išskirtines aplinkybes⁴ ir jas paskelbus įstatymų nustatyta tvarka, radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti, radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ir valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais, vykdyti (grąžintinai).

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁵, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurį valdo Finansų ministerija⁶. Fondo apskaitą ministerija tvarko atskirai nuo savo, kaip asignavimų valdytojos, apskaitos⁷. Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁸ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklės⁹. Finansų ministerija iki spalio 1 d. teikia ataskaitų rinkinį Vyriausybei, kuri, pritarusi rinkiniui, iki spalio 10 d. jį pateikia Seimui¹⁰. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p. (įstatymo 9 str. 3 d. 4 p. galiojo iki 2021-07-01).

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p.

³ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 2 p.

⁴ Vyriausybės 2020-03-14 nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nuo 2020-03-16 paskelbtas karantinas.

⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p.

⁶ Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 4 p.

⁷ Ten pat, 19 p.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁹ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

¹⁰ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 32 str. 6 d. 1 p. ir 7 d.

ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹¹.

Fondo sudarymo šaltiniai yra 50 proc. į valstybės biudžetą gautų:

- lėšų, įstatymų nustatyta tvarka privatizavus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus;
- dividendų;
- lėšų, viešo aukciono būdu įstatymų nustatyta tvarka pardavus valstybės nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus;
- lėšų, pardavus valstybinės žemės sklypus.

Į fondą gali būti pervedami ir atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme numatyti pervesti į fondą perteklinio valstybės biudžeto ir kiti asignavimai, lėšos, gautos už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą, kaupiamos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, pajamos, gautos investavus fondo lėšas ar gautos už fondo lėšų likutį banko sąskaitose, kitos teisėtai gautos lėšos (2020 m. tokių lėšų gauta ir pervesta į fondą nebuvo).

¹¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 3 d.

AUDITO REZULTATAI

1. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYS VISAI REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE NEUŽREGISTRUOTAS ĮSIPAREIGOJIMAS

1. Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2020 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių iškraipymų ir fondo lėšų bei turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pažeidimų nenustatėme.
2. Nuo 2020 m. atskiroje Rezervinio (stabilizavimo) fondo sąskaitoje kaupiamos lėšos, skirtos užtikrinti radioaktyviųjų atliekų giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą (metų pabaigoje sukaupta 25,6 mln. Eur), t. y. jos skirtos Energetikos ministerijos suformuoto giluminio atliekyno įrengimo projekto atidėjinio finansavimui. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 20-uųjų standartu¹², Rezervinio (Stabilizavimo) fondo apskaitoje turėjo būti užregistruotas įsipareigojimas sukauptas lėšas skirti atliekynui finansuoti¹³. Finansinių ataskaitų rinkinyje šis įsipareigojimas nenurodytas.
3. Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra išteklių fondas ir, remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu¹⁴, yra prievolė rengti atskirą ataskaitų rinkinį, tačiau fondas savo turiniu yra banko sąskaitos, kuriose kaupiamos valstybės rezervo ir radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti skirtos lėšos, o šių sąskaitų finansavimo šaltinis yra valstybės biudžeto lėšos ir lėšos, gautos už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą. Be to, šio fondo lėšų sąmata tvirtinama kartu su valstybės biudžeto finansiniais rodikliais (tuo pačiu rodiklių patvirtinimo įstatymu). Todėl reikalavimas sudaryti atskirą šio fondo metinių ataskaitų rinkinį yra perteklinis ir sukuria papildomą administracinę naštą. Siekiant supaprastinti buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės procesus, pakaktų fondo duomenis atskleisti valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinyje. Atitinkamai viešojo sektoriaus subjektai – Valstybinis socialinio draudimo fondas, Privalomasis sveikatos draudimo fondas – turi rezervus, kurių duomenys atskleidžiami šių fondų konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniuose.

¹² 20-asis VSAFAS „Finansavimo sumos“, 31 p. „Finansavimo sumų davėjas, gavęs pažymą, savo apskaitoje registruoja kitus trumpalaikius įsipareigojimus (sukauptas mokėtinas sumas arba sukauptas finansavimo sąnaudas) ir finansavimo sąnaudas arba perduotas finansavimo sumas.“

¹³ Sąnaudas patyręs subjektas padarytų sąnaudų sumos dydžiu registruoja sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir finansavimo pajamas vadovaudamasis 20-ojo VSAFAS 12 ir 13 p. ir apie tai pateikia pažymą viešojo sektoriaus subjektui, kuris kitą ataskaitinį laikotarpį suteiks (perduos) finansavimo sumas toms sąnaudoms kompensuoti. Fondo apskaitos tvarkytojai informavo (2021-09-20 raštas Nr. ((3.57Mr-02)-5K-2115349)-6K-2105519) „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“, kad šios informacijos negavo.

¹⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 32 str. 6 d. (redakcija 2013-12-20).

2. 2020 M. REZERVINIAME (STABILIZAVIMO) FONDE SUKAUPTA 87,9 MLN. EUR MAŽIAU NEI PLANUOTA

4. Siekiant laiku užtikrinti Ignalinos atominės elektrinės giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą, direktyvos nuostatų įgyvendinimą ir siekiant išvengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sąnaudų didėjimo, Energetikos ministerija 2019 m. parengė atitinkamų teisės aktų pakeitimo projektus¹⁵. Juose lėšas atliekynui įrengti siūlyta kaupti Rezerviniame (stabilizavimo) fonde, kasmet pervedant į atskirą fondo sąskaitą 25 proc. į valstybės biudžetą pervestų dividendų. Atlikdami 2019 m. auditą¹⁶ teikėme pastebėjimą, kad šie teisės aktų pakeitimai lėtintų lėšų kaupimą Rezerviniame (stabilizavimo) fonde.
5. Seimas 2020 m. lapkričio mėn. priėmė kitokį sprendimą¹⁷ dėl giluminio atliekyno įrengimo finansavimo mechanizmo, nei siūlė ministerija teisės aktų projektuose: Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų pakeitimu nurodė, kad nuo 2020-12-01 fondo lėšoms yra priskiriamos lėšos, gautos už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą. Šios lėšos, skirtos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, bus kaupiamos atskiroje fondo sąskaitoje. Finansų ministerija, atsižvelgdama į lėšų poreikį šiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kasmet (nuo 2021 m.) fondo lėšų sąmatos projekte turės numatyti, kad šiems tikslams būtų kaupiama ne mažiau kaip 3 mln. Eur. Šiam tikslui bus skiriama ir 25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų susidarius situacijai, kai paskutinių praėjusių metų faktinis valdžios sektoriaus skolos lygis viršija 45 proc. bendrojo vidaus produkto ir (arba) paskutinių praėjusių metų Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu vidutinė svertinė palūkanų norma viršija nominalų 6 proc. lygį, ir lėšos rezervui einamaisiais metais fonde nekaupiamos.
6. Lėšos, gautos už Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą, pastaraisiais metais buvo mažesnės nei numatoma kaupti minimali suma pagal Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatus (2019 m. sudarė 0,99 mln. Eur ir, palyginus su ankstesniais metais, buvo perpus mažesnės: 2017–2018 m. įplaukos už parduotą turtą sudarė apie 1,9 mln. Eur kasmet¹⁸). Valstybės kontrolė, 2021 m. atlikusi Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo proceso auditą¹⁹, pabrėžė, jog lėšų poreikis giluminiam atliekynui įrengti sudaro vidutiniškai 42,7 mln. Eur kasmet. Todėl ateityje gali tekti ieškoti papildomų finansavimo šaltinių.
7. Skolinimosi pagalbos priemonėms, susijusioms su COVID-19, finansuoti ir ekonomikai skatinti 2020 m. faktiniam valdžios sektoriaus skolos lygiui viršijus 45 proc. BVP, buvo

¹⁵ Valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10-1 str. pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-4106 ir Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII P-4114.

¹⁶ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23945/rezervinio-stabilizavimo-fondo-2019-metu-finansiniu-ir-budzeto-vykdyto-ataskai> (žiūrėta 2021-06-15).

¹⁷ Seimo 2020-11-10 nutarimas Nr. XIII-3435 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

¹⁸ 2020-10-01 ataskaita Nr. FAE-4 „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

¹⁹ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24003/ignalinos-atominės-elektrinės-eksploatavimo-nutraukimo-procesas> (žiūrėta 2021-06-15).

priimtas sprendimas²⁰ nuo 2021 m. gegužės 1 d. lėšų valstybės stabilumui užtikrinti Rezerviniame (stabilizavimo) fonde nekaupiti, išskyrus lėšas, kaupiamas radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti. Patikslintoje 2021 m. fondo lėšų sąmatoje tam numatyta skirti 16,5 mln. Eur (1,5 mln. Eur sudarys lėšos, gautos už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą ir 15,0 mln. Eur – 25 proc. nuo 2021 m. gegužės 1 d. į valstybės biudžetą gautų dividendų)²¹.

8. 2020 m. pradžioje Rezerviniame (stabilizavimo) fonde buvo sukaupta 286,4 mln. Eur, arba 0,6 proc. BVP. Per pandemiją visos fondo lėšos (289 mln. Eur)²² buvo paskolintos valstybei įsipareigojimams vykdyti – 2020 m. kovo 31 d. fondo sąskaitoje buvo likę 0,6 mln. Eur. Valstybės pasiskolinta suma grąžinta į fondą liepos mėnesį²³.
9. Rezervinio (stabilizavimo) fondo dydis 2020 m. pabaigoje sudarė 356,9 mln. Eur, arba 0,8 proc. BVP (buvo sukaupta 87,9 mln. Eur mažiau, nei buvo planuota). 2020 m. gauta 46,8 mln. Eur mažiau įplaukų, nei buvo planuota. Pagal patvirtintą 2020 m. fondo sąmatą iš šios sumos 25,6 mln. Eur pervesta į sąskaitą „Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti“ (25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų)²⁴ (1 lentelė).

1 lentelė. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatos vykdymas 2019–2020 m.

Straipsnio pavadinimas	2020 m.		2019 m.	
	planas	vykdymas	planas	vykdymas
Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje (mln. Eur)	328,4	286,4	257,2	230,9
Įplaukos (mln. Eur)	118,4	71,6	97,8	56,5
Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (mln. Eur)	444,8	356,9	353,7	286,4
Likučio palyginimas su BVP, proc.	0,8		0,6	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2020 m. lėšų sąmatos vykdymo ataskaitos duomenis

10. Pagrindinis šio fondo lėšų šaltinis yra 50 proc. valstybės biudžeto gaunamų dividendų, kurie sudaro 76,4 proc. visų fondo įplaukų. Šių įplaukų planas pastaruosius ketverius metus nebuvo įvykdytas (1 pav.). 2020 m. gauta 39,3 mln. Eur mažiau dividendų, nei buvo planuota.

²⁰ Finansų ministro 2021-05-03 įsakymas Nr. 1K-155 „Dėl lėšų kaupimo Rezerviniame (stabilizavimo) fonde“.

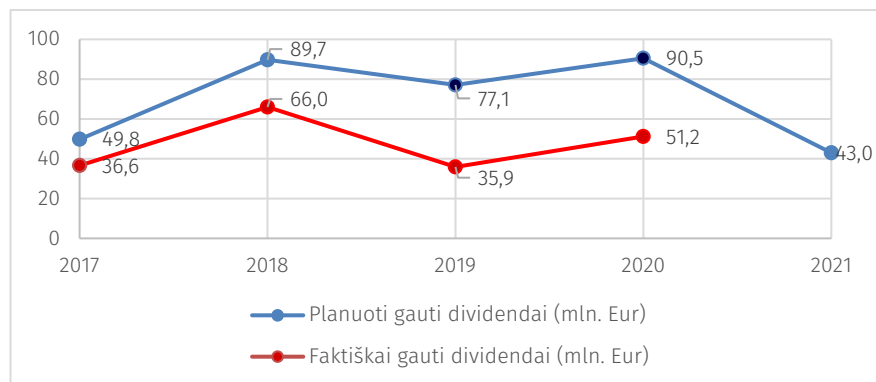
²¹ Prieiga per internetą: (<https://www.infolex.lt/ta/702332#Xb020d727b8ab47688e854426a29f5a38>) (žiūrėta 2021-06-28).

²² 2020-06-30 gautinas trumpalaikės finansines sumas sudaro 289 mln. Eur. Ši suma 2020-03-23 buvo pervesta į pagrindinę Valstybės išdo sąskaitą ir skirta valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola (grąžintinai), iki 2020-12-31. Prieiga per internetą: https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/AR%20su%20priedu%202020_06_30.pdf.

²³ 2020-10-01 ataskaita Nr. FAE-3. „Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

²⁴ 2020 metų fondo sąmata patvirtinta nepakeitus fondo veiklą reglamentuojančių nuostatų.

1 pav. Dividendai 2017–2021 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2017–2020 m. lėšų sąmatos vykdymo ataskaitų duomenis

11. Į valstybės biudžetą planuota gauti suma iš dividendų nebuvo gauta dėl neįvykusių planuotų finansinių sandorių tarp valstybės valdomų energetikos įmonių. Taip pat 2020 m. dėl COVID-19 situacijos šalyje priimti teisės aktų pakeitimai²⁵ (papildytos sąlygos, kuriomis remdamasi Vyriausybė gali nustatyti mažesnę bendrovėms nustatytą dividendams išmokėti skirtą pelno dalį, kai išmokėjus dividendus dėl karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, ekstremaliosios situacijos ar ekstremaliojo įvykio metu apribotos veiklos yra reali galimybė bendrovei tapti nemokiai) mažino valstybės valdomų įmonių mokamus dividendus į valstybės biudžetą. 2020 m. gegužės pradžioje įsigaliojus šio nutarimo pakeitimui, buvo pritarta siūlymui mažesnę už nustatytą dividendams išmokėti skirtą pelno dalį nustatyti UAB Lietuvos parodų ir kongresų centrui LITEXPO ir VĮ Lietuvos oro uostui.
12. Į fondą pervesta 2,3 mln. Eur mažiau, nei planuota, lėšų už įstatymų nustatyta tvarka privatizuotus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus, nes į 2021 m. buvo perkeltas 2020 m. planuotas AB Vilniaus metrologijos centro privatizavimo procesas.
13. 2018 m. buvo priimti teisės aktų pakeitimai (jų nuostatos taikomos rengiant 2019 metų ir vėlesnių metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų projektus), kuriais numatytas papildomas fondo finansavimo šaltinis – pajamos iš valstybinės žemės (ne tik žemės ūkio paskirties) sklypų pardavimo. 2020 m. iš šio šaltinio į valstybės biudžetą gauta 14,1 mln. Eur, t. y. 4,9 mln. Eur mažiau, nei planuota, pajamų dėl nepriimtų Žemės ūkio ministerijos kuruojamų teisės aktų, susijusių su naujų statinių statybomis ir pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) naudojimo būdo keitimu ne aukciono būdu išnuomotoje valstybinėje žemėje bei įsiterpusio valstybinės žemės sklypo sąvokos reglamentavimu, pakeitimu. Mažesnes pajamas lėmė ir mažesnis skaičius žemės sklypų pardavimo sandorių dėl COVID-19 pandemijos.
14. Rezervinio (stabilizavimo) fondo pajamų plano nevykdymo problemą minime kiekvienais metais²⁶, o tai rodo, kad pasirinkti fondo finansavimo šaltiniai nėra tvarūs. Vyriausybės

²⁵ Vyriausybės 2020-04-29 nutarimas Nr. 444 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-01-14 nutarimo Nr. 20 „Dėl dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias bendrovių akcijas ir valstybės įmonių pelno įmokų“ pakeitimo“.

²⁶ Valstybinio audito ataskaitos: 2020-10-01 Nr. FAE-3, 2019-09-30 Nr. FA-5, 2018-10-01 Nr. FA-2018-P-6-1-5-1.

programoje numatyta²⁷ parengti valdžios sektoriaus skolos valdymo strategiją, ilguoju laikotarpiu siekiant grįžti prie optimalaus skolos lygio. Finansų ministerija šią strategiją planuoja parengti iki 2022 m. II ketvirčio²⁸. Manome, kad ją rengiant kompleksiskai turėtų būti persvarstyti ir valstybės lėšų rezervo klausimai – siektinas dydis, finansavimo šaltiniai ir kt.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

²⁷ Seimo 2020-12-11 nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 220.4 p.

²⁸ Vyriausybės 2021-03-10 nutarimas Nr. 155 „Dėl aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, veiksmas Nr. 10.2.12.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Rezervinio (stabilizavimo) fondo
2020 metų finansinių ir biudžeto
vykdymo ataskaitų rinkinių
teisingumo bei lėšų ir turto valdymo,
naudojimo ir disponavimo jais
teisėtumo vertinimas“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2020 m. finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 m. teisėtumą.

Audituotos 2020 m. Rezervinio (stabilizavimo) fondo ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2020-12-31 duomenis;
- lėšų sąmatos vykdymo 2020-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus²⁹, tarptautinius audito standartus (TAS)³⁰ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus³¹;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

2020 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2020 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 290,0 mln. Eur, pabaigoje – 369,7 mln. Eur.

2020 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

²⁹ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (galiojo iki 2021-06-30).

³⁰ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/t2021-06-15eisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2021-06-14).

³¹ 2000–2899-iejį TAAIS „Finansinio audito standartai“, 4000-asis TAAIS „Atitikties audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2021-06-14).

Audito apimtis ir metodai

Fondas gavo 71,6 mln. Eur įplaukų, iš jų:

- 0,9 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už privatizuotus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus;
- 51,2 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už dividendus;
- 5,4 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamosios daiktus;
- 14,1 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už valstybinės žemės sklypus.

Fondas patyrė 1,0 mln. Eur išlaidų, kurias sudarė neigiamos palūkanos už fondo banko sąskaitoje esantį lėšų likutį.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos

Fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Audito apimtys apribojimai

Audito apimtis nebuvo ribojama.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2020 m. Rezervinio (stabilizavimo) fondo ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus fondo veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos svarbiausios audito sritys:

Pagrindinės veiklos pajamos. Sričių, kuriose egzistuoja reikšminga iškraipymo rizika, nenustatyta, apsispręsta įvertinti, ar visos gautos pajamos ir su jomis susijusios ūkinės operacijos apskaitoje užregistruotos laiku, teisingos vertės, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis, ar duomenys teisingai atskleisti finansinėse ir kitose ataskaitose.

Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

Vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Pagrindinės veiklos pajamos – atlikti 100 proc. apimties detalieji testai, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktas 100 proc. vertinimas, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertintas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas; bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus; bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra, turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 m. teisėtumo

Atlikus fondo veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos svarbiausios audito sritys:

Fondo įplaukos ir išlaidos, reikšmingos neatitikties rizikos nenustatyta.

Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

Vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

Pagrindinės veiklos pajamų (įplaukų) srityje vertinta:

- ar 2020 m. gautinos fondo lėšos pagal atskirus šaltinius pateko į fondą visos ir laiku;
- fondo sąmatos neįvykdymo priežastys (ar už lėšų surinkimą ir pervedimą atsakingos institucijos iki galo įvykdė savo įsipareigojimus);
- ar fondo lėšos (administravimo išlaidos) buvo naudojamos, valdomos ir jomis buvo disponuojama laikantis teisės aktų.

Vertinta atitiktis šiems teisės aktams:

Įstatymai:

- Valstybės išdo įstatymas, 9, 10 ir 10¹ str.
- 2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 16 str.

Seimo nutarimas:

- „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“, 2002-05-30 Nr. IX-912.

Įsakymas:

- finansų ministro 2003-11-13 įsakymas Nr. 1K-273 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo valdymo“.

